

Tšerokii / GWY Tsalagi

latinisatsioon: Samuel Worcester (XIX saj I pool)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D			R		T		ḏ	Ḟ	i
	a			e		i		o	u	v
2	Ḑ	Ḟ		F		Y		A	J	E
	ga	ka		ge		gi		go	gu	gv
3	ḑ			ḡ		ḥ		ḑ	ḡ	ḑ
	ha			he		hi		ho	hu	hv
4	W			ḡ		ḡ		G	M	ḑ
	la			le		li		lo	lu	lv
5	ḑ			Ḟ		H		ḑ	ḑ	
	ma			me		mi		mo	mu	
6	Ḟ	ḑ	G	A		h		Z	ḑ	Ḟ
	na	hna	nah	ne		ni		no	nu	nv
7	T			ḑ		ḑ		ḑ	ḑ	ḑ
	qua			que		qui		quo	quu	quv
8	Ḟ	ḑ		ḑ		B		F	ḑ	R
	sa	s		se		si		so	su	sv
9	ḑ	W		ḑ	ḑ	J	J	V	S	ḑ
	da	ta		de	te	di	ti	do	du	dv
10	ḑ	L		L		C		ḑ	ḑ	P
	dla	tla		tle		tli		tlo	tlu	tlv
11	G			V		h		K	ḑ	C
	tsa			tse		tsi		tso	tsu	tsv
12	G			ḑ		Ḟ		ḑ	ḑ	G
	wa			we		wi		wo	wu	wv
13	ḑ			B		ḑ		ḑ	G	B
	ya			ye		yi		yo	yu	yv

Hääldus

a [ɐ], **k** [kʰ], **qu** [kʰw], **t** [tʰ], **tl** [tʰ], **v** [ʒ], **y** [j].

Märkused

1. Tšerokii kiri ei anna hääldust täpselt edasi, näiteks ei eristata mitmeid *g*-ga ja *k*-ga algavaid silpe, ei märgita pikki vokaale ega toone. Silbi lõpus ei kajastata *h*-d ega kõrisulgu, vrd ḑḑ → *sudali* [su:dali] ja ḑḑ → *sudi* [suhdi]. Konsonantühendeid kirjutatakse nn tumma vokaaliga, nt ḑḑḑḑ → *tsunasdi* [dʒu:nsdi], Wḑḑḑḑ → *talisgohi* [tʰaʔlisko:hi]. Murdeti hääldatakse mõnda häälikut teisiti, nt *ts* võib häälduda [ʃ], [ʒ], [sʰ], [tʃ], [dʒ].

2. Tagamaks pööratavust, kasutatakse keskpunkti nende tähtede vahel, mida muidu tõlgendatakse kokku üheks silbimärgiks, nt TGPᵒᵒD.ᵒᵒ → *itsalis·anedi*, ᵒᵒPYᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ → *uligiyus·anvne*, ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ → *uniyes·iyi*, ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ → *nas·iya*. Seejuures lähtutakse eeldusest, et tabelis esitatud latinisatsioonivasteid hakatakse arvestama vasakult paremale, vrd Gᵒ → *nahna* (silbimärgid nah+na) ja ᵒᵒᵒ → *na·hna* (na+hna), D4Z → *aseno* ja DᵒᵒRZ → *as·eno*, ᵒᵒRT → *gesvi* ja ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ → *ges·vi*.

Allikad

1. *Cherokee syllabary*. — Wikipedia, *en.wikipedia.org*, 2012-10-16.
2. *Cherokee syllabary*. — Omniglot, <http://www.omniglot.com/writing/cherokee.htm>, 2012-10-16.
3. *Cherokee syllabary*. — Florian Coulmas, *The Blackwell Encyclopedia of Writing Systems*. Blackwell Publishing 1999, p. 73–74.
4. Janine Scancarelli, *Cherokee Writing*. — *The World's Writing Systems*. Oxford University Press 1996, p. 587–592.